

Aleksandra Cofta-Broniewska

Jaszczołtowo, gm. Rojewo, woj.
bydgoskie. Stanowisko 10

Informator Archeologiczny : badania 18, 22-23

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRÓDEK NADBUŻNY, gm. Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 1 C

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
Katedra Archeologii Polskiej

Badania prowadzili mgr Sławomir Jastrzębski i dr Andrzej Kokowski. Finansowało BBiDZ w Zamościu. Siódmy sezon badań. Osada wyżyna kultury pucharów lejkowatych, cmentarzysko kultury czerniachowskiej.

Badania koncentrowały się w dwu partiach rozległego stanowiska 1 C; w jego części środkowo-wschodniej na obszarze przyległym do wykopu 1/83, gdzie zaobserwowano w roku ubiegłym znaczną koncentrację obiektów kultury pucharów lejkowatych oraz w części południowej, gdzie zlokalizowano znane z literatury cmentarzysko kultury czerniachowskiej.

W pierwszym rejonie prace objęły obszar 54 m² /wykop II/84/. Odkryto tu 11 nowych obiektów oraz zakończono eksplorację 3 obiektów odkrytych w roku ubiegłym. W dwu przypadkach ustalono układy stratygraficzne. Pierwszy układ tworzą obiekty 7/83 /starszy/ i 16/84 /młodszy/. Obiekt 7/83 charakteryzuje się występowaniem materiału o cechach "fazy klasycznej" grupy małopolskiej, w wypełnisku obiektu 16/84 wystąpiły formy związane prawdopodobnie z młodszą fazą osadnictwa kultury pucharów lejkowatych na tym stanowisku oraz ceramika malowana tej kultury. Drugi układ stratygraficzny tworzą obiekty 13D, 13E, 13G oraz 15/84. Obiekt 13D/84 zajmujący w sekwencji stratygraficznej pozycję młodszą charakteryzuje się współwystępowaniem ceramiki o cechach fazy klasycznej kultury pucharów lejkowatych i o cechach późnopolskich.

W warstwie kulturowej obok "lejkowatych" odkryto liczny materiał ceramiczny kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, fr. malowanej ceramiki kultury trypolińskiej oraz ceramiki sznurowej typu Horodek, a także mniej liczny materiał kultury strzyżowskiej i zarubińskiejskiej. Z tą ostatnią kulturą być może wiązać należy jamowy grób ciałopalny wyposażony w brązowe kołko.

Wyniki badań umożliwiają podjęcie próby wyróżnienia kolejnych faz osadnictwa neolitycznego na terenie badanej osady.

W drugim rejonie prace objęły powierzchnię 120 m². Nie powiodły się próby nawiązania do wykopów dawnych. Najprawdopodobniej w północnej części cmentarzyska, gdzie groby wystąpiły w słabym zagęszczeniu odkryto 10 nowych obiektów. 9 zawierało pochówki szkieletowe, a 1 jest prawdopodobnie symboliczny. W tej liczbie były dwa pochówki czaszkowe i jeden w układzie nieanatomicznym. Nadto stwierdzono słabo uchwytną warstwę ciałopalenia zawierającą jedynie spalone kości, nieliczną ceramikę naczyńową i przepalone ozdoby.

Jedynie pięć grobów zawierało wyposażenie. Na wyróżnienie zasługuje łowenarz grobu nr 16 składający się z 37 paciorków szklanych i bursztynowych, igły brązowej i żelaznej sprzączki z pogrubiłą ramą. Grób nr 8 zawierał pochówek dziecka z naczyniem, brązową zapinkę i paciorkami szklanymi.

W Gródku nieczytelne są elementy obrządku pogrzebowego rejestrowane w Masłomęczu z uwagi na masowo występujący w warstwie kulturowej materiał neolityczny.

Odkryto również 12 obiektów neolitycznych - kultury pucharów lejkowatych, z których na uwagę zasługuje jama nr 2/84 zawierająca duże fr. naczyń, ob. nr 19 - głęboka jama z żarnem na dnie i ob. nr 20/84, zawierająca materiał o cechach stylistycznych baalberku.

Materiał znajduje się w Katedrze Archeologii UMCS i w Muzeum Regionalnym w Hrubieszowie.

Badania będą kontynuowane.

GRUDZIĄDZ-MNISZEK
woj. toruńskie
Stanowisko III

patrz
paleolit i mezolit

HRUBIESZÓW-PODGÓRZE
woj. zamojskie
Stanowisko I A
JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
JASZCZÓŁTOWO, gm. Rojewo
woj. bydgoskie
Stanowisko 10

patrz
okres wpływów rzymskich

patrz
okres wpływów rzymskich
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierunkiem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Brontawskiej. Finansował Uniwersytet Warszawski. Pierwszy sezon badań. Obozowisko ludności kultury amfor kulistych oraz ślad osadnictwa ludności kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko zlokalizowane jest na niewielkiej wydnie na północnym stoku doliny niewielkiego cieku.

Prace realizowano w dwóch etapach. W pierwszym wykonano szczegółową inwentaryzację powierzchniową /2,475 m²/. Następnie w strefie jednej z dwóch koncentracji materiału założono wykopy /łączna powierzchnia

217 m². Zarejestrowano 18 obiektów /dolki postępowe, "jamy"/. Spośród źródeł ruchomych pozyskano: 1.177 fr. ceramiki kultury amfor kulistych, 405 fr. ceramiki kultury pucharów lejkowatych, 90 brył krzemienych, 20 kamieni ze śladami obróbki, 5 fr. kości, 1 grudkę bursztynu.

W obrębie zbadanej powierzchni zarejestrowano dwa skupiska materiału ruchomego. W pierwszym /południowo-zachodnim/ wystąpiła jedynie ceramika kultury amfor kulistych, w drugim zaś, obok niej w przeważającej ilości także materiał kultury pucharów lejkowatych.

Pozyskane źródła kultury pucharów lejkowatych są tymczasowo trudne do szczegółowej klasyfikacji chronologicznej. Ceramika amfor reprezentuje fazę IIIa wg periodyzacji centralnokujawskiej.

Materiały przechowywane będą w IP UAM w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

JEZUICKA STRUGA, gm. Rojewo
woj. bydgoskie
Stanowisko 17

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
w Poznaniu
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Danuta Prinke. Finansowano je w ramach problemu resortowego R 1116. Drugi sezon badań. Osada z drugiej fazy rozwoju kultury pucharów lejkowatych na Kujawach, osada /? / z III fazy rozwoju kultury amfor kulistych.

Zbadano powierzchnię 218 m². Uzyskano z niej: 129 fr. zdobionych, 216 fr. innych elementów wydzielonych i 2.435 fr. ceramiki masowej kultury pucharów lejkowatych; ok. 300 fr. ceramiki kultury amfor kulistych; 110 wyrobów krzemianych /w tym kilka grocików/; 30 przedmiotów kamiennych /głównie odłupków i okrzesków/ oraz ok. 150 fr. kostnych /z obiektów 1 z warstwy - większość/. Wystąpiły także dwa przędziki.

Ustalono zasięg osady i względnie całościowo ją zbadano. W trakcie eksploracji stosowano punktową lokalizację wszystkich kategorii źródeł w ramach jednostek eksploracyjnych, co dało szczegółowy obraz rozrzutu materiału archeologicznego w obrębie stanowiska. Analiza tego rozrzutu w połączeniu z analizą sieci odkrytych dolków postępowych i jam wskazuje, iż natrafiono na ślady obiektu podomowego, zorientowanego na osi NE-SW o wymiarach ok. 6 x 7, 5 m. W jego wnętrzu wystąpiło niewielkie skupisko ceramiki /w części południowo-wschodniej/ oraz fragment dużej koncentracji materiałów, wychodzącej poza obiekt /stan rozproszenia źródeł wiązany z obozowiskami sezonowymi - letnimi/.

Do ciekawszych odkryć zaliczyć należy dwa obiekty - jamy znajdujące się na zachód od "chaty". Rejestrujemy w nich dowody na oddziaływanie na obszar pradolinny /Kotlina Toruńska/ tradycji kulturowych z północnego wschodu i południa kręgu kultury pucharów lejkowatych. Wpływy zachodnie ujawnione zostały już w poprzednim sezonie na podstawie luźno znalezionych wątków tzw. dywanowych o niewątpliwie zachodniej proveniencji. Obecnie wystąpiły one w obiekcie 2 w wykopie XIII. Poza nielicznymi wyjątkami /ob. 1, wyk. VIII i XIII/ styl ceramiki z Jezulickiej Strugi stanowi ściśle odwzorowanie zdobniczo charakterystycznego dla wczesnych faz rozwoju kultury pucharów lejkowatych strażde nadłabsko-odrzańskie. Pojawienie się tego typu stylów przed uformowaniem stylistyki widreckiej dostarcza ważkich argumentów do rewizji poglądów na temat jej chronologii i genezy.

Badania na stanowisku zakończone.

KIERZKOWO, gm. Żnin
woj. bydgoskie
Stanowisko 1

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Bydgoszczy

Badaniami kierował prof. dr Tadeusz Wiślański. Finansował WKZ w Bydgoszczy. Trzeci sezon badań. Grobowiec megalityczny kultury amfor kulistych.

Grobowiec megalityczny założono na wysokim brzegu doliny odnogi Noteci. Należy skierowany był osią podłużną E-W. Jego centralną część zajmowała skrzynia kamienna zbudowana z potężnych głazów, przeważnie ok. 1,8 m wysokich i ok. 0,5-0,8 m szerokich i grubych. Część z nich miała ściany naturalne, część było specjalnie łupane. Szpary pomiędzy nimi założono mniejszymi kamieniami. Całość komory przykrywało pierwotnie 6-8 dużych kilkunastomowych głazów. Komora miała 10 m długości. W połowie komory wstawiono duży głaz dzielący ją na dwie równe części. Do obu prowadziły umieszczone w pobliżu południowo-wschodnich narożników korytarze, zbudowane z dużych kamieni. Łączyły one komorę z otaczającą ją obstawą. Obstawę zbudowano z dużych przeważnie pionowo ustawionych głazów. Obstawa w kierunku W biegła kilka metrów dalej niż komora grobowa. Ta partia została zabrukowana warstwą dość dużych kamieni.

Wewnątrz komory grobowej w kilku miejscach odkryto skupiska kości ludzkich i zwierzęcych. Kości nie tworzyły układów anatomicznych, różne partie szkieletów były ze sobą przeważnie pomieszane. W pobliżu kości ludzkich odkryto kilka paciorków bursztynowych oraz ułamki naczyń. W całości nie zachowało się żadne naczynie.

W partii otoczonej obstawą, ale poza zasięgiem komory grobowej, pod brukiem wystąpiły liczne kości - głównie krowy. Tylko część z nich złożono w porządku anatomicznym. Jednakże, jak się wydaje, były to głównie